

POLICY BRIEF (POLSKA)

Działania w ramach międzynarodowego projektu BARMIG (The Bargaining for Working Conditions and Social Rights of Migrant Workers in Central East European Countries) skupiają się na analizie roli istniejących stosunków przemysłowych w kontekście zatrudniania migrantów na zmieniających się rynkach pracy. Celem projektu jest szczególnie określenie w jaki sposób związki zawodowe oraz organizacje pracodawców w Chorwacji, Czechach, Estonii, na Węgrzech, w Polsce i na Słowacji reagują na te zmiany.

Liczba zagranicznych pracowników w Polsce jest wysoka – pandemia Covid nie przyniosła istotnych negatywnych pod w tym względem. Rynek pracy migrantów w Polsce charakteryzowany jest przez wysoki udział pracowników z Ukrainy i Białorusi (ponad 80% wszystkich zatrudnionych cudzoziemców). Jednak od 2018 r. udział Ukraińców zmniejsza się na rzecz innych narodowości: Mołdawian, Nepalczyków, Hindusów, Gruzinów i mieszkańców Bangladeszu. Cudzoziemcy zatrudniani są najczęściej na podstawie umowy zlecenia. Najwięcej cudzoziemców pracuje w sektorach produkcji i budownictwa, usług, a także w transporcie i magazynowaniu.

W Polsce publiczne wsparcie socjalne oraz integracyjne oferowane jest wyłącznie dla beneficjentów ochrony międzynarodowej. Niektórzy pracodawcy (w tym również agencje pracy) indywidualnie realizują wsparcie dla pracowników zagranicznych, jednak takie inicjatywy pojawiają się tylko w niektórych sektorach (np. branża motoryzacyjna czy metalowa). Główne wyzwania na rynku pracy wiążą się z realizacją procedur, m.in. tzw. procedury uproszczonej, ale również z prekaryjnym charakterem zatrudnienia większości cudzoziemców.

Pomimo dużej liczby pracowników zagranicznych w Polsce, najwięksi krajowi partnerzy społeczni nie są szczególnie aktywni w obszarze pracy cudzoziemców. Związki zawodowe na ogół nie identyfikują specyficznych problemów dotyczących migrantów, postrzegając ich bowiem jako pracowników tymczasowych. Więcej świadomości i inicjatywności wykazują w tym zakresie organizacje pracodawców, podejmujące pojedyncze inicjatywy.

Przeprowadzone badania wykazały natomiast rosnące znaczenie tzw. „pośredników” w tworzeniu i zarządzaniu rynkiem pracy w Polsce w kontekście obecności na nim migrantów. Agencje pośrednictwa wpływają na kształtowanie warunków pracy i życia cudzoziemców, a także inicjują trendy regulujące zatrudnianie migrantów. Agencje często pośredniczą między docelowym pracodawcą a pracownikami w wielu kwestiach, także socjalnych, poprzez pomoc w poszukiwaniu mieszkania, wsparcie dwujęzycznego koordynatora, ułatwianie przyjazdu osób bliskich (i poszukiwanie pracy także dla nich), codzienną pomoc w czasie kwarantanny, itp. Głównymi sektorami działalności pośredników jest budownictwo, automotive i usługi. W sektorze pracy platformowej działają specyficzni dla polskiego rynku pracy pośrednicy (między pracownikami a samą platformą), czyli tzw. partnerzy flotowi. W sektorze ochrony zdrowia rola pośredników jest natomiast ograniczona, co wynika z wysoko sformalizowanego systemu rekrutacji pracowników medycznych.

REKOMENDACJE DLA INTERESARIUSZY DZIAŁAJĄCYCH NA RYNKU PRACY MIGRANTÓW W POLSCE:

- partnerzy społeczni powinni współpracować z instytucjami społeczeństwa obywatelskiego (m.in. NGOs) i w ten sposób tworzyć płaszczyznę dla artykułowania interesów różnych aktorów rynku pracy w kontekście pracy migrantów;
- najlepsze praktyki „pośredników” (np. obecność koordynatorów dwujęzycznych) powinny być utrzymane i rozwijane;
- powinna zostać nawiązana współpraca między organizacjami reprezentującymi interesy pracodawców oraz związkami zawodowymi (przy okazji inicjatyw takich jak np. certyfikacja agencji pośrednictwa zatrudniających migrantów).

